

Oponentský posudek k bakalářské práci:

Hana Pavlová: **České učebnice prvopočátečního čtení pro neslyšící žáky – od 19. do 21. století**

Kol. Pavlová se ve své bakalářské práci zabývá problematikou čtení u neslyšících žáků, konkrétně se pokouší podat přehled a analýzu učebních materiálů prvopočátečního čtení pro neslyšící žáky od 19. století do současnosti a seznámit čtenáře s metodami výuky prvopočátečního čtení zejm. u neslyšících žáků.

Co se týče formální a typografické úpravy, kladně hodnotím především velmi zdařilé a kvalitní zpracování obrázků částí učebních materiálů, i typograficky je práce na velmi dobré úrovni – vytkla ale např. to, že kol. Pavlová ponechává na konci řádků jednopísmenná slova. Jazykové nedostatky nejsou časté, našla jsem je např. na s. 12 – „...jedna z *genetická metoda*...“ nebo na s. 15 „...je první etapou je etapa jazykové přípravy, které je zaměřené na to, aby žáci ...“ Chybně užitou interpunkci jsem zaznamenala např. na s. 12, 13, 17 či 19 (2x). Stylistické problémy se neobjevují často a většinou neovlivňují porozumění smyslu textu. V seznamu literatury by asi bylo přehlednější uvést seznam analyzovaných učebních materiálů prvopočátečního čtení odděleně od seznamu děl citovaných v práci.

Z obsahového hlediska je možné práci rozdělit na dvě části. Prvních dvě kapitoly se věnují metodám výuky čtení, zejm. se zřetelem na neslyšící žáky, a historii vyučování čtení neslyšících. K této části práce mám jen několik připomínek, některé z nich jsem vybrala a byla bych ráda, aby na ně kol. Pavlová v rámci své obhajoby reagovala.

- Na s. 12 je uvedeno, že „*použití syntetických metod můžeme zařadit do druhé poloviny 19. století, poté byly většinou nahrazeny modernějšími metodami, což obdobně platí i pro vzdělávání neslyšících žáků.*“ – Co je myšleno modernějšími metodami a v jakém smyslu jsou tyto metody moderní?
- Na str. 13 kol. Pavlová stručně představuje globální metodu. Prosím kolegyni, aby vysvětlila, co se děje v přípravném období globální metody. Ostatní fáze globální metody jsou v práci alespoň stručně charakterizovány, u první fáze však charakteristika zcela chybí.
- Na s. 13. se mj. uvádí, že metoda globální „...byla v každém případě pro metodiku čtení přínosná.“ Mohla by kol. Hlavová upřesnit, v čem tento přínos spočíval?
- Jistou disproporci vnímám u informací prezentovaných ohledně učebnice Chuchmové a Chudomelové (2007): na s. 15 je tato učebnice řazena k učebnicím prvopočátečního čtení pro neslyšící, které postupují podle analyticko-syntetické metody, na s. 14 může čtenáře zarazit tvrzení, že učebnice užívá postupy globálních metod. Mohla by se k tomu kol. Hlavová vyjádřit?
- Na s. 14 je uvedeno, že Malishova metoda je někdy ztotožňována s mateřskou metodou. Mohla by kol. Hlavová upřesnit, co tato formulace znamená? Jde o dvě metody, nebo o dvě označení pro stejnou metodu?

Druhou část práce by bylo možné označit jako část praktickou. Autorka v ní podrobně představuje učebnice prvopočátečního čtení určené pro neslyšící, analyzuje je po obsahové

i formální stránce a z hlediska použitých učebních metod a postupů. I k této části mám několik otázek:

- Lze ocenit, že kol. Pavlová ve své práci představuje i materiály, které nejsou běžně dostupné. V této souvislosti by mě zajímalo, kde kol. Pavlová dnes již historické učební materiály studovala.
- Metodický průvodce je uveden pouze u dvou titulů Poul – Poulová (1975) a Chuchmová – Chudomelová (2007) – znamená to, že u jiných učebních materiálů metodiky nebyly k dispozici, nebo jim jen v práci nebyla věnována pozornost?
- Mohla by kol. Pavlová uvést lingvistický termín pro slovní tvary, které na s. 35 označuje jako „*sloveso ve tvarech pro různé jmenné rody*“?
- Jaký vztah mají tzv. Malishova metoda a tzv. mateřská metoda (viz otázky k teoretické části) k tzv. mateřské reflexivní metodě, která je zmiňována na s. 26? Mohla by kol. Pavlová vysvětlit, jak je v praxi při čtení realizována mateřská reflexivní metoda? Konkrétnější seznámení s touto metodou v práci postrádám, přestože se dle mého názoru k prvopočátečnímu čtení u neslyšících vztahuje (i když, jak sama kol. Pavlová uvádí, k této metodě u nás neexistuje žádná učebnice) a přestože v seznamu literatury v zadání práce (ne v seznamu literatury k samotné bakalářské práci kol. Pavlové) je uveden článek, který tuto metodu, aplikovanou v ivančické škole, představuje (Křupalová, 2000).

V poslední části práce se autorka pokouší o syntézu poznatků získaných analýzou učebních materiálů zaměřených na prvopočáteční čtení u neslyšících. Dochází k závěru, že ani po roce 1989 se koncepce a přístupy k výuce prvopočátečního čtení (alespoň na základě analyzovaných materiálů) oproti stavu před rokem 1989 v zásadě nezměnily, všechny přistupují k výuce čtení monolingválně, považují český jazyk jako primární kód neslyšících žáků a preferují jeho mluvenou formu. Zároveň poznamenává, že ani v roce 2014 nemáme k dispozici žádný učební materiál, který by ke čtení u neslyšících žáků přistupoval bilingválně, a upozorňuje na to, že inspirativní myšlenky bychom mohli najít v zahraničních přístupech – o jaké inspirativní myšlenky či přístupy se jedná, již není specifikováno, i když čtenáře by to jistě zajímalo. Věřím, že budeme mít možnost seznámit se s nimi v rámci nějaké další práce, ať už bakalářské, nebo diplomové.

Závěr: Práce splňuje požadavky kladené na tento typ bakalářských prací. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně – velmi dobře**, dle průběhu obhajoby.

V Praze 13. 6. 2014

Mgr. Marie Komorná